

P. 909
~~7519~~

BIBLIOTECA „ASTREI”
(Asociațiunea pentru lit. rom. și cultura poporului român)

Centrala Sibiiu.
Nr. _____

I.

PROGRAMA

a

54/2

școalei civile (private) de fete cu internat,

a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și
cultura poporului român, în Sibiiu

pe anul școlastic 1886/7.

Publicată de

Dr. D. P. Barcianu,
director.

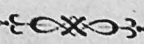
~~7519~~

- Cuprinsul: 1. Necesitatea înființării de școale române pentru fete,
de Enea Hodoș.
2. Sciri școlare, de directorul.

Biblioteca Județeană ASTRA

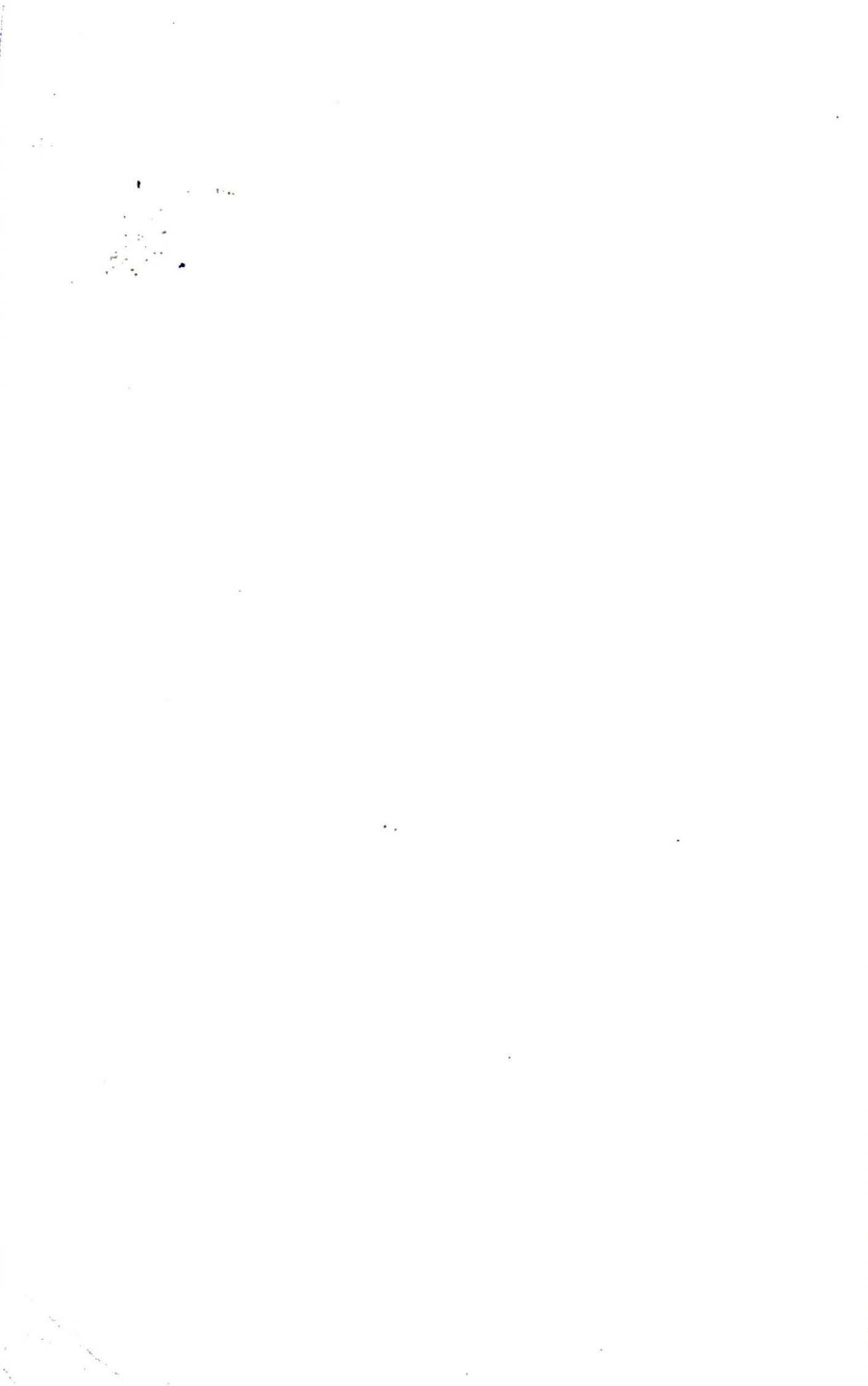

1214P

SIBIIU,
Tipariul tipografiei archidieceesane.
1887.

1214

Necesitatea înființării de școli române pentru fete.

I.

Mult s'a vorbit și mult s'a scris, dacă nu la noi Români, la alte națiuni, despre influența ce o are creșterea femeii asupra societății omenesci. Nu se va găsi însă nimeni care, cunoscând însemnătatea femeii pentru societate, ar ține că s'a vorbit și scris deajuns.

Nu mi-am propus din parte-mi altceva prin șirelele aceste, decât numai a atrage mai mult atențiunea părinților asupra modului de a crește copiii, și prin aceasta a arăta necesitatea de a înființa institute de învățământ acomodate cerințelor timpului nostru.

Pe di ce merge ese mai mult la iveală adevărul cuprins în frasa: „viitorul popoarelor este pus în mâna femeilor.“ Avem înaintea ochilor nostri nenumărate exemple despre influența bună și rea ce o exercită femeile asupra familiilor, și prin aceasta negreșit asupra națiunii și a întregii omenimi. În cutare familie femeia prin mintea și purtarea sa face dintr'un bărbat dispus spre lene sau alt păcat, un om cum se cade; în altă familie pe bărbatul cel mai muncitor și de omenie tot ea îl face un nemernic de toate dările. Când femeia, ca soție și mamă, nu scie să țină casa astfel, ca bărbatul său se găsească liniștea în zile bune și mângâierea în zile negre; când el scie înainte, că acolo, în casa lui, nu-l așteaptă pacea, inima iubitoare și ordinea în toate privințele, ci îl așteaptă lucruri contrare acestora, — atunci urmează oarecum dela sine, ca el să-și dea toată silința de a se feri cât se poate de locul acela și a căuta aiurea, chiar

și pe căi rătăcite, ceea ce nu poate găsi acolo. Urma urmelor nu-i alta, decât nefericirea completă, o nefericire ce nu era tocmai greu de-a se încungiura, decumva femeea nu și-ar fi împlinit rău chemarea sa.

Pentruca femeile noastre se-și împlinescă bine chemarea în familie și societate, ele nu mai au să fie privite ca și niște simple articole de lux, ci au să fie pregătite într'un mod serios și corespunzător. Fără pregătire sau, și mai rău, cu o pregătire greșită, zădarnice rămân așteptările. Timpurile vechi vedem, că au comis o greșală cu urmări cumplite prin aceea că au neglijat aproape cu totul crescerea femeii; însă greșala timpurilor nouă n'are să fie mai puțin cumplită în urmările sale, dacă femeea va fi împărtășită de o falsă creștere.

Este adevărat de altă parte, că în multe țeri oamenii sunt departe încă de a să pătrunde de importanța instituțiilor de cultură. Pe lângă toate felurile de măsuri legislative, oamenii tot nu au ajuns să aibă o idee clară despre aceea, că averea și puterea națiunilor este condiționată de felul creșterii ce și-o însușește tinerimea în școale. De aceea nici starea școalelor, atât de băieți, cât și de fete, nu poate fi înfloritoare. Și încât pentru școlile de fete, știut este că în toate țerile au stat mai rău și decât cele de băieți; căci multă vreme sau au chiar lipsit cu totul, sau au fost considerate ca lucruri de tot secundare.

S'au ridicat ce e drept în timpurile de astăzi în țara noastră, ca și în altele, institute de tot felul, s'au ridicat institute anume pentru creșterea sexului femeesc; dară, nu fără cuvânt, să afirmă pe toată ziua în special despre aceste din urmă, că cele mai multe dintr'însele sunt foarte departe de a satisface cerințelor pedagogice.

Câte pensionate sunt, unde să dau elevelor numai un lustru oarecare de cunoștințe, învățând din toate ob-

ictele câte ceva, sau în prima linie din musică și vre-o limbă străină, francesă mai ales. Resultatul creșterii ușoratică din atari pensionate îl putem vedé în acele femei tinere, străine sau și române, pline de ilușuni și aspirațiuni nesănătoase, despre care suntem ca și siguri că au să aducă cu sine ruină în familia ce o formează. Decât așa creșcere, fără îndoială e mai bine lipsa totală a ori ce creșteri. Vina cu toate aceste nu o poartă numai pensionatele ca atari: o poartă în mare parte și părinții, care nu au idee despre educațiune și despre scopul școlai. Domnesce încă și acum la mulți dintr'înșii ideea de a da o deosebită înșemătate musicei, fără să mai cerceteze după gradul de aplecare ce-l au copiii lor pentru arta aceasta și după progresul făcut. Tot asemenea stă lucrul cu alte obiecte de învățămēt. Se întâmplă, de eleve, care ar înainta cu folos în obiecte neapărat trebuincioase, sunt încurcate cu lucruri pentru ele la toată întâmplarea secundare. Părinții sunt gata totdeauna se jertfească pentru copii muncind toată viața, — la urmă prea adesea se aleg cu bani risipiți și puteri risipite.

În chipul acesta ușor ne putem explica: pentruce există ori unde în lumea civilisată femei, care nu știu să-și găsească ocupațiune și sufăr de boala uritului; femei, care fiind puțin dispuse spre căsnicie, le vedem cuprinse mai la tot pasul de capriții și vanități. Ne explicăm cauza, cum de o femeie nu poate afla modul de a încunjiura acele rătăcirii, unde este condusă de nesciința sa, și cum de o soție nu înțelege, că o vanitate de a sa costă o parte din viața bărbatului său. Minteai ei nu poate cuprinde niciodată: de ce oare un lucru sau altul ar pute se displacă soțului său, dupăce *ei* i-face plăcere. Și câte nu sunt femeile de felul acesta, care din lipsa desvoltării caracterului, nu pot să privească lucrurile din lume așa, ca să le înțeleagă!

Cum să easă apoi din copiii oameni iubitori de muncă și de ordine, modesti și morali, dacă ei au înaintea ochilor exemple de indiviși lipsiți de așa calități?

Cum să cunoască și să țină la obiceiurile naționale, dacă în familie domnesc obiceiuri străine firei noastre?

Și cum să învețe a-și iubi limba maternă, când tocmai obiceiul părinților de a folosi în conversare o limbă străină îi demoralizează? sau când copiii chiar înainte de-a ajunge vrêsta pentru a puté cerceta școala, sunt îndreptințați pe mâni de guvernante și bone cu scopul ca de mici încă să mai învețe cel puțin o limbă pe lângă cea a mamei. — Și în multe familii din clasa mai cultă se petrece lucrul acesta opus tuturor regulilor pedagogiei. Astfel femeea, în loc să ne vină în ajutorul școalei, care are a intimpina multe greutăți, de multe-ori i pune pedeci ce poate nu le mai învinge nici o putere omenească.

Vorbind despre superficialitatea cunoștințelor câștigate în pensionate de fete, nu înțelege nimeni, că școala are se croască din eleve femei de știință. Fie-cine însă va pretinde ca elevele se aibă neapărat cunoștințele fundamentale despre lumea materială, spirituală și morală, și încă în așa mod câștigate ca ele se simțească în sine înclinarea de a progresa și a se perfecționa mai departe și după terminarea studiilor. În ori-ce școală educațiunea prin instrucțiune să le lumineze spiritul, să le desvolte judecata și să le formeze inima.

Spre acest scop este de prisos ca elevele să fie încărcate și cu studii ce nu le aduc aproape nici un folos și de care în viața lor nu vor avé trebuință. Cu atât mai vêrtos, că locul acestora îl pot ocupa foarte bine lucrurile de gospodărie, care și dealtcum sunt prea scăpate din vedere, fiind privite din unele părți ca puțin potrivite pentru femeile ce au se formeze cândva clasa cea de frunte. Trebuie să accentuăm însă cât mai des

lucrurile de gospodărie, pânăce admitem că sfera de activitate a femeii rămâne familia, și că prin urmare pentru aceasta trebuie se fie pregătită mai ales. Acolo își are ea rolul său frumos, mare și greu; ear rolul acesta nu poate fi lăsat pe mâni străine și necompetente, fără prospectul de a ne nimici.

În sfârșit să scie, că institutele străine, chiar dacă ar corespunde tuturor cerințelor pedagogice și ar fi niște modele de perfecțiune, cu toate aceste pentru noi Români au marele neajuns, că nu ne pot da o creștere așa cum noi o voim, o creștere în limba noastră națională.

Este așadară și mai mare datoria de a ne îngriji cât mai serios de educațiunea fiicelor române.

II.

Cause numeroase, mai mult ori mai puțin neatârnatore de noi, ne-au împedecat în mersul nostru cultural.

Am trăit în grele împregiurări întimpinând în trecut ca și în present mulțime de dificultăți, — în vreme ce pretensiunile societății și ale timpului modern se urcă mereu.

Și totuși nu se poate dice, că Români au făcut puțin pentru respândirea culturii în toate clasele poporului. Suntem săraci, nu-i vorbă; dar cu toată sărăcia numărul oamenilor cu sciința de carte astăzi nu mai este atât de neînsemnat, și clasa cultă română, deși pe încetul, dară se sporesce.

Părinții nostri, muncind și cruțând, au jertfit și jertfesc mult pentru ridicarea aședămintelor culturale. Se poate că uneori se cam perd din vedere trebuințele de căpetenie ale ținutului, în care este de-a se înființă vre-un institut de învățământ. Poate că oamenii nu prea sunt cu destulă luare aminte la împrejurarea, că în cutare loc ar trebui mai curând o școală poporală superioară, o școală numită

civilă, de băieți ori de fete, sau o școală de comerț, — decât un gimnasiu. Mai încolo că este mare lipsă în foarte multe locuri de a îmbunătăți starea școalelor existente, atât cu privire la personalul didactic, cât și la zidiri și la mijloacele de instrucțiune. Deocamdată însă poate e destul și atât, dacă inima oamenilor se încălzește, când e vorba de progresul cultural al nației noastre. Cu vremea o să ne învățăm și mai bine *cum* trebuie se muncim.

În ori-ce cas sunt deja îmbucurătoare faptele ivite în timpul mai recent, când de o parte tocmai femeile încep a se interesă de creșterea generațiilor viitoare. Femei române zeloase și însuflețite pentru scopuri de binefacere au luat și urmează a lua inițiativa de a întemeia Reuniuni pentru creșterea sexului femeesc.

Eară de altă parte „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“, după ce în adunările sale generale recunoscuse necesitatea de a înființa un internat și o școală superioară de fete, a întemeiat din mijloacele sale aceste institute, a ridicat un edificiu școlar provădit cu localități corespunzătoare și cu toate mobilele și aparatele recerute de internat și școală, și a făcut deschiderea solemnă a institutelor sale în ziua de 15 Septembrie 1886. — Datele, ce privesc activitatea din anul prim al existenței lor, se pot vedea pe paginile următoare alu programului de față.

Terminând voi încerca a arăta în liniiamente generale: care sunt scopurile acestei școale de fete cu internat.

Asociațiunea transilvană a decis înființarea lor cu scop „ca fetele române se primească nunumai o creștere morală, intelectuală și fizică mai îngrijită, care și pe dânsese să le ridice la nivelul, la care să află adevărata femeie în țerile cele mai înaintate ale Europei, ci totodată să le facă se simți și se lucreze întru toate ca adevărate fiice

ale poporului, din al cărui sin au eșit, ear părinților să li se înlesnească lucrarea pentru educațiunea fiicelor lor“. Mai departe „școala aparținând categoriei școalelor numite prin legea de stat școale *civile*, are de scop a dá o cultură generală, decât care mai înaltă nu să poate dá femeii în școalele publice existente în patrie, și totodată a oferí ocașiune pentru dobândirea de cunoscințe folositoare în cecece privesce practica vieții, care până acum a fost prea puțin luată în considerare. Ear internatul intenționează a oferí copilelor ce vor vení afară de Sibiiu, îngrijirile trebuincioase în cele mai favorabile condițiuni.“

Acestea le-a avut în vedere Asociațiunea transilvană.

Cât pentru scopul de căpetenie al acestei școale, acela nu poate fi altul, decât cel basat pe principiile pedagogiei: *a instrui pentru a educa*.

Conform acestui principiu, ori-ce școală ca institut de creștere nu își alege de scop principal nicidecum aceea, ca elevul se easă dintr'ênsa cu un complex oare-care de cunoscințe și aptitudini, din care la timpul său se scoată folos pentru vicață. Dacă numai acest scop s'ar lua în vedere, ea ar înceta de a fi institut de creștere, mărghinindu-se întru a pregăti pe elev să-l facă apt pentru o anumită carieră specială, ar face adecă o treabă aparținătoare altui soi de școale: a școalelor ce au de a face cu sciințele dintr'un punct de vedere practic, ear nu educativ. Institutele de educațiune însă, adecă: școalele populare elementare, superioare, școalele țise civile, apoi cele reale, gimnasiile și altele asemeni, privesc pe elev din punct de vedere general, scopul lor este a-l cultiva în întregul său, fără nici o privire la poziția viitoare și la societatea sau statul, din care are se facă vreodată parte. În scurt instrucțiunea educativă are în vedere ca scop principal formarea *caracterului* moral al individului. Căci numai ca-

racterul face din individ ceea-ce trebuie se fie ca om, — ear nu cunoscințele.

Ca scop de-a doua mână, sau ca cel mai bun mijloc din câte dispune școala pentru ajungerea scopului principal, rămân cunoscințele ce le împărtășesce elevului. Tot asemenea mijloace, cu putere educativă asupra copiilor, mai sunt lectura privată, venirea în atingere cu oamenii și în deosebi persoana educatorului, care prin modul său de a gândi și a lucra este în continuu un exemplu viu în internul școlărilor. Iubirea ce el o poartă pentru ordine și adevăr, neplăcerea sa pentru lucruri ordinare, modestia, bunăvoința lui pentru cei ce o merită, mai departe interesul și plăcerea dovedită pentru obiectele de învățământ, și chiar mișcările și expresiunile sale, toate impresionează adânc pe copil și produc într'însul nisuința de a face asemenea, — contribuind astfel și aceste în măsură anumită la hotărîrea și dezvoltarea voinții, și în urmă la formarea caracterului. Din cauza aceasta se și pretinde ca învățătorul se-și însușească neapărat o pregătire teoretică și științifică, și să nu se mulțumească numai cu dibăcia aceea pedagogică ce o are poate din fire ori a dobândit-o și perfecționat prin experiența anilor. Numai în chipul acesta va pute apoi desvolta ca adevărat pedagog și psiholog facultățile elevului după un plan precisat de știința pedagogiei și a psihologiei. Nu este acum locul de a schița aici părerile psihologilor și pedagogilor cu privire la modul și căile ce conduc la formarea caracterului.

Din cele ȃise până aici încă se poate vedé, cât se cere dela o școală de fete ca aședământ adevărat de educațiune, și câtă necesitate avem noi de astfel de aședămintele.

E. Hodoș.

Sciri școlare.

1. Edificiul școlai și al internatului.

Fiind școala civilă de fete cu internat, susținută de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“, cel d'ântâi institut de feliiul acesta la românii din monarhia Austro-ungară și fiind, fără îndoială, de un deosebit interes pentru aceia, cari vor a-și da fiicele lor la învățatură de carte, să aibă depline informațiuni despre condițiunile, în cari dêensele se vor afla pe timpul petrecerei lor la această învățatură, credem a face un bun serviciu, dacă, la acest loc, după ce în planul de organizare al școlai și internatului, publicat în broșură separată, s'a stabilit scopul acestei instituțiuni și mijloacele prin care se tinde la realizarea lui, vom da unele detalii cu privire la edificiul școlai și al internatului, și la întocmirile lui.

La ridicarea edificiului comitetul „Asociațiunei“ a fost cu necurmată privire la condițiunile igienice și la cerințele pedagogice, astfel că, fiind așezat în nemijlocita vecinătate a parcului orașului, edificiul este nu numai liber din toate părțile, ci dispune înspre strada morii de o curte spațioasă și înspre parc de o grădină cu plantațiuni, cu loc de gimnastică și cu preumblări. Formând un complex întreg, compus din 2 aripi și un risalit mijlociu, care dă fronturilor variațiunea necesară în liniile arhitectonice, edificiul acesta cuprinde o arie de 618·8 m², și este despărțit prin galerii longitudinale în doue jumătăți astfel, că fie-care odae are lumină deajuns, aer destul și intrare comodă.

Împărțirea localităților în general este făcută așa că, cele menite pentru economia institutului și pentru administrațiune se află în parterre, cele pentru instrucțiune

și recreațiune în etagiul I., car cele pentru dormitorii în etagiul al II-lea. În special: se află în risalitul parterului înalt, în dreapta intrării principale, cancelaria directorului, în stînga oada de așteptare pentru străini (parloar) și camera portarului. Fiind de obicei poarta încuiată, intrarea în edificiu se poate face numai avisînd prin soneria electrică, aplicată în stîlpul drept al ușii, pe portar. În galeria sau coridorul longitudinal, despărțit de vestibul, pentru încunjurarea curentului de aer, prin uși automate, se află în dreapta 3 odăi menite pentru îngrijirea elevelor bolnave din internat, o sală mare pentru gimnastică și eserciții de muzică și o cameră pentru personalul ajutător al internatului, în stînga un refectoriu (sofragerie) pentru 60—70 persoane, o cameră pentru personalul ajutător, bucătăria întocmită cu cele trebuincioase și o cameră spațioasă cu putini de tinichea, pentru scaldat. Bucătăria și cele ce aparțin ei, fiind aședate în partea extremă a aripei, au intrare separată, astfel că personalul bucătăriei nu comunică deadreptul cu părțile rezervate școalei și internatului, decât numai cu sofrageria și cu oada de scaldă. Pe de altă parte odăile pentru îngrijirea bolnavelor sînt aședate în cealaltă aripă, unde elevele sănătoase, afară de cele câteva oare de gimnastică și de eserciții de muzică, nu comunică, intenționîndu-se ca prin această întocmire să se încunjure cât numai se poate, eventualitatea unei infectări a elevelor sănătoase, car baia, care stă în legătură cu căzanele cu apă ferbinte din bucătărie, are de scop a oferii fie-cărei eleve, cel puțin odată în fie-care lună, puțința unei temeinice curățiri trupesci.

În fața vestibulului se află spațioasele, luminoasele și comodele scări de piatră, cari în 2 brațe conduc în etagiul I. Drept înainte, la capătul scării, se află o sală mare de 62·56 m², în care petrec elevele interne în timpul de recreare, va se dîcă când nu sunt ocupate cu lecțiile în

ca 1978/

clase, sau când nu pot petrece în aer liber în grădină. În anti-camera acestei săli sunt aşezate cuierele, de cari toate elevele îşi atârnă obiectele de garderobă, de cari nu au trebuinţă în clase. În dreapta dela scară se află, deoparte şi de alta a aripei, cele 4 clase ale şcoalei civile, având cl. I. $39 \cdot 13 \text{ m}^2$, a II-a $30 \cdot 10 \text{ m}^2$, a III-a $26 \cdot 85 \text{ m}^2$, a IV-a $24 \cdot 07 \text{ m}^2$, întocmite pentru câte 30, 25, 20 şi 18 eleve, astfel că pe fie-care elevă vine cel puţin un spaţiu de $1 \cdot 2 \text{ m}^2$. În stînga scării, se află în partea dinainte a aripei, locuinţa directoarei internatului, ear în faţa acesteia o cameră disponibilă pentru trebuinţe de ale internatului şi 2 clase, date, până la altă dispoziţie, de comitetul Asociaţiunei în folosirea şcoalei elementare a reuniunei femeilor române din loc.

O nouă scară de piatră duce în etagiul al II-lea, unde în faţa scării se află sala cea mare de $99 \cdot 14 \text{ m}^2$, pentru esamene, pentru desemn, lucru de mână şi eserciţii de muzică, ear în dreapta 4 şi în stînga 3 camere spaţioase, întocmite ca dormitorii pentru 60 eleve interne. Tot câte doue camere stau în legătură una cu alta, dar fie-care are şi intrarea sa separată dinspre coridorul acoperit cu boltă de zid şi purtat de astfel de boltă. Şi aceste odăi primesc toate lumina deadreptul şi aer în dejuns. Părţile coridorului unde se află dormitoriile sunt despărţite de partea mijlocie prin uşi automate, astfel ca şi aici să se încunjure eurentul de aer. În spaţiul astfel închis al coridorului în dreapta şi stînga sunt aşezate atâtea dulapuri, câte paturi sunt în dormitorii, servind pentru păstrarea garderobei elevelor şi fiind fie-care provăduţ cu încuietoare.

Suirea din etagiul al II-lea în pod se face tot pe scări de piatră, fiind podul închis cu uşă de fer, înţepenită în stâlpi de piatră, cu scop de a oferî mai mare siguranţă în eventualitatea unui incendiu.

Podul servește pentru trebuințele economatului și ca magazin pentru giamantane și alte lucruri neîntrebuințate de eleve, ear pivnițele cele spațioase, care se află aproape sub întreg parterul, sunt întocmite pentru păstrarea de legumi și altele trebuincioase în bucătărie, pentru aședarea materialului de încălzit și pentru lucruri particulare ale personalului și elevelor din internat, ear doue sunt întocmite în special, una ca ghietaș, alta ca cuină de spălat rufe.

Fie-care cameră din cele menite pentru învățământ și internat e proveđută cu ventilație, aplicată în ziduri, având pentru încălđire cuptoare de tuciu, învălitate în mantale, după sistemul Meidinger din Viena, astfel că temperatura se poate regula cu îngrijire.

Cât pentru mobilier însemnăm următoarele: clasele sunt proveđute cu tăbli negre pe stative, cu catedre de lemn și cu bănci de sistemul Lickroth-Gönczy, întocmite pentru câte 3 eleve și având picior de tuciu. Pulpitul are tabla înclinată 1 : 6, proveđută și cu țigini, astfel că ușor se poate ridica și slobođi în jos, ear locul de ședut separat pentru fie-care elevă, este astfel întocmit încât, sculându-se eleva pentru a răspunde sau a eși din bancă, dela sine se dă îndărăt, făcând locul necesar, și earăși dela sine se pune la loc, când eleva voiesce să șeadă. În partea dinainte a pulpitului se află o scândurice orizontală menită pentru aședarea călimărilor și a condecelor. Înălțimea pulpitelor și a băncilor e de trei graduri, după înălțimea întemplătoare a elevelor. În sala de recreație și în sala de desemn și de lucrul de mână sunt aședate mese cu tabla înclinată 1 : 6, scăunele fără spate și cu spate și mici purtătoare pentru modelele de desemn.

În dormitorii se află, distribuite pe spațiul cel oferă cele 7 camere, 60 cavalete de fer, cu saltele de resoruri de sîrmă galvanisată ficsate pe parcan de lemn. Fie-

care pat este însoțit de un scăunel cu mic dulăpior pentru îmbrăcăminte și încălțăminte și de o cutie de lemn pentru păstrarea celor trebuincioase la facerea toaletei. Pentru spălat e pus în fie care cameră un aparat de tinichea, anume construit cu un rezervoar din care apă curge prin becuri și după întrebuințare se adună în un alt rezervoar de tinichea pentru a fi apoi depărtată.

2. Îngrijirea oferită de internatul școliei.

Fie-care elevă primită în internat, are locul seu separat în sala de recreație, patul separat cu cele trebuincioase în dormitoriu și dulapul seu particular pentru garderobă. Guvernantele și bonele au, sub supraveghierea directoarei internatului, îngrijirea necesară asupra elevelor în tot timpul când preste ți aceste nu sunt la lecții și noaptea în dormitorii.

Alimentarea elevelor și a personalului internatului este dată de comitetul Asociațiunei transilvane în întreprindere unui particular din Sibiiu, luându-se toate dispozițiunile pentru o controlă rigoroasă, ca totdeauna mâncarea să fie deplin corespunđătoare nunumai cu privire la cantitate, ci și în calitate. În fie-care ți elevele capătă la 7 oare cafea cu lapte de vacă și un corn, la 10 oare un corn sau pâne cu poame, la 12^{1/2} supă, carne de vită cu rasol sau friptură și legumi sau prăjitură și pâne de ajuns, la 4 oare cafea, sau pâne cu unt, cu miere, sau poame și la 7 oare seara fiertură cu carne sau aluaturi. Directoara și medicul internatului poartă grije ca mâncările să fie totdeauna de ajuns și binepregătite și deoarece nunumai personalul pus pentru îngrijire ci și directoara iau parte la masă, împreună cu elevele, aceasta servesce ca garanție, că controlul asupra bucătăriei este cu consciințiositate esecutat.

Grija pentru ținerea în ordine și curățenie a toaletelor și a rufăriei și pentru reparaturile necesare, o poartă guvernanta și bona respectivă, cu concursul elevei, precare o privesce, tot prin ele se stabilește, cu învoirea directoarei, și rëndul pentru eserețiile la piano și rëndul în care sunt a se lua băile, ca astfel fie-care se ajungă la timpul potrivit la eserețiu și la bae.

Pentru procurarea celor trebuincioase pentru îmbrăcăminte, încălțăminte, material de lucru de mână, caiete, condeie, negreală, cărți ș. a., direcțiunea a deschis pentru fie-care elevă internă un cont separat, care în extract se trimite în fie-care lună părinților, făcându-se achitarea sau prin sumele, ce pentru acest scop părinții le depun de mai nainte la direcțiune, sau din sumele ce au a fi trimise în urmă de cătră părinți. În felul acesta pe de o parte se ajunge la o uniformitate priincioasă, ear pe de alta se delătură multe neajunsuri, ce ar urma, dacă elevele de-a dreptul ar îngriji fie-care de acoperirea acelor trebuințe. În ceea ce privesce procurarea cărților, caictelor și a materialului de scris și de desemn, îngrijirea amintită se întinde și asupra elevelor esterne.

O deosebită amintire merită fără îndoicală și îngrijirea ce se oferă elevelor interne în casuri de boale. Având după cum s'a ȃis mai sus, camere anumite pentru infirmerie, medic de casă și îngrijitoare speciale, când face trebuință, elevele bolnave sunt căutate cu îngrijire, fără ca părinților, preste tacsă de internat și didactru, să se causeze spese separate, deoarece chiertuelile pentru medic, medicamente și îngrijitoare le poartă internatul, sau mai precis Asociațiunea ca susțitoare a școalei și a internatului.

Din cele tocmai espuse, credem că fie-cine s'a putut convinge, că Asociațiunea transilvană, întemeind școala civilă de fete și internatul, a avut de scop să facă cu putință o cultivare mai cu îngrijire a secsului fe-

meesc român, să dea copiilor, pe cât timp petrec la învățătură, o îngrijire rațională atât cu privire la trebuințele igienice, intelectuale și morale, cât și cu privire la trebuințele speciale ale carierei, căreia se vor dedica în viață, și totodată să ușoreze, pe cât numai se poate, sarcina părinților, cari doresc să dea fetițelor lor o creștere mai aleasă. Și fără îndoială această lucrare a Asociațiunii este și va rămâne una din cele mai însemnate și mai bine-cuvântate dintre lucrările făcute de ea pentru promovarea *culturei* poporului român.

Cei încredințați de comitetul Asociațiunii transilvane cu conducerea afacerilor școlii și internatului, conșcii de însemnătatea onorificei sarcine ce li s'a împus, și-au dat în primul an al funcționării școlii și internatului și nu vor lipsi nici pe viitor a-și da toată silința a justifica încrederea pusă în ei de comitetul Asociațiunii și de părinții, cari copilele lor le au dat sau le vor da în îngrijirea acestei școlii și acestui internat.

3. Personalul școlii și al internatului.

A) Al școlii:

a) Director:

Dr. D. P. Barcianu, profesor la seminariul „Andreian,” ca membru suplent al comitetului Asociațiunii transilvane, numit delegat al acestuia în afacerile școlare și încredințat ca director onorar, cu conducerea afacerilor școlare.

b) Învățătorii ordinari:

1. Septimiu Albini, absolvent al facultății filosofice, predă obiectele: limba română, istoria și geografia, limba germână și gimnastica.*)

*) Institut provisor, până la facerea examenului de calificare, prescriis prin legea din 1868, art. XXXVIII §§. 17 și 103.

2. Sabin P. Barcianu, absolvent al cursului teologic al seminariului Andreian și al academiei de agricultură, predă obiectele: aritmetica, contabilitatea, fizica, chimia, legumăritul și caligrafia. *)

3. Aurelia Filipescu, absolventă a preparandiei de stat din Cluși, predă obiectele: istoria naturală, economia de casă, lucrul de mână, desemnul și muzica vocală. *)

4. Enea Hodoș, absolvent al facultății filosofice, predă limba și literatura română, limba și literatura maghiară. **)

c) Cateheți:

5. Dr. Il. Pușcariu, archimandrit și asesor consistorial. **)

6. Nicolae Togan, cooperator gr. cath. **)

d) Întreținători:

7. George Dima, artist în muzică, pentru instrucțiunea în piano.

8. Sabina Brote, pentru instrucțiunea în piano și în limba franceză.

B) Al internatului:

a) directorul școlii este totodată și al internatului.

b) directoara internatului: Elena baronesă Popp.

c) medic de casă: Dr. Ioan Moga.

d) ajutoare: învățătoarea, guvernanta și bona.

4. Materialul din obiectele de învățământ pertractat în anul școlastic 1886/7.

Classa I-a:

1. *Religiunea și morala*, conform dispozițiilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 4 oare pe săptămână: Cetirea logică și estetică; memorisarea de piese de cetire în proză și în versuri.

*) Instituit provisor, până la facerea examenului de calificare, prescris prin legea din 1868, art. XXXVIII §§. 17 și 103.

**) Numiți de autoritățile competente confesionale.

În legătură cu cetirea și pe baza ei, din gramatică, cuvintele flexibile și din sintactică, ȳicerea simplă pură și amplificată.

În fie-care lună câte o temă de casă și una în classă.

3. *Limba maghiară*, 4 oare: Substantivul și adjectivul, articolul, comparaȳiunea, verbul ausiliar în timpurile principale; număralul, numele posesive, declinaȳiunea; verbul a avė; conjugarea verbelor predicative în indicativul present. Memorizarea de poesii mai uőoare.

În fie-care lună o lucrare în scris.

4. *Aritmetica*, 3 oare: Cele 4 operaȳiuni fundamentale cu numeri întregi. Descompunerea numerilor în factori. Cele 4 operaȳiuni cu frângerii.

5. *Istoria naturală*, 2 oare: Mineralogia, descrierea unor minerale mai obicinuite, după însuőirile și folosul lor; gruparea lor în clase. Botanică: Descrierea plantelor mai obicinuite în economie, industrie, grădinărit și gruparea lor.

6. *Geografia*, 2 oare: Geografia Ungariei împreună cu noȳiunile fundamentale din geografia matematică și fizicală.

7. *Lucru de mână*, 2 oare: Împletituri cu acele, cu iglița și chindisiri.

8. *Desemn*, 3 oare: Desemnarea de figuri cu linii oable după modele grafice și după natură; desemnarea de figuri cu linii curbe, după modele grafice și după natură.

9. *Caligrafia*, 2 oare: Scrierea cu litere latine și germâne.

10. *Muzica vocală*, 2 oare: Eserciȳii în producerea tonurilor; scale dure și moi; cântece mai simple în 2 voci.

Classa II-a:

1. *Religiunea și morala*, conform dispoziȳiilor făcute de autorităȳile confesionale.

2. *Limba română*, 3 oare: Pe baza cărȳii de cetire propoziȳiunea simplă, simplă amplificată și contrasă. Părȳile de cuvânt nevariabile. Formaȳiunea cuvintelor și ortografia. Cetirea și reproducerea materialului cetit, cu cuvântul și în scris. Eserciȳii de stil în legătură cu cele cetite. Recitări de poesii.

3. *Limba maghiară*, 4 oare: Numele posesive, declinațiunea, verbul a avè; conjugarea verbelor în timpurile principale ale indicativului; postpozițiuni, conjunctivul și optativul present. Deprinderi în traducere. Recitări de poesii. În fie-care lună o lucrare în scris în școală.

4. *Aritmetica*, 3 oare: Repetițiune despre frângerile comune și decimale; raporturi și proporțiuni și regula de trei simplă.

5. *Istoria naturală*, 2 oare: Descrieri și asemănări de animale după notele caracteristice și după folosul lor. Gruparea lor în familii, ordine, tipuri. Complectarea cunoscințelor despre plante.

6. *Geografia*, 2 oare: Recapitulări din geografia matematică și fizică și din geografia monarhiei Austro-Ungare. Geografia Europei.

7. *Lucru de mână*, 2 oare: Continuare cu împletirea de ciorapi și cu iglița; brodărie albă și chindisiri.

8. *Desemn*, 3 oare: Desemnarea de figuri cu linii oable după modele grafice și după natură; desemnarea de figuri cu linii curbe după modele grafice și după natură.

9. *Caligrafia*, 2 oare: Scrierea cu litere latine și germâne.

10. *Muzica vocală*, 2 oare: Exerciții în producerea tonurilor; scale dure și moi; cântece mai simple în 2 și 3 voci.

Classa III.

1. *Religiunea și morala*, conform dispozițiilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 3 oare: Repetițiuni din sintactică; propoziția compusă; perioadele. Exerciții în facerea de epistole și acte oficiale mai obicinuite; descrieri și narațiuni; în legătură: noțiuni generale despre stil. Recitări de poesii. Teme în scris.

3. *Limba maghiară*, 3 oare: Verbul a avè; conjugarea verbelor în indicativ, conjunctiv, optativ și a verbului ausiliar în conjunctiv și optativ. Cetire și traducere de piese din cartea de cetire; reproducerea cuprinsului celor cetite. Recitări de poesii. Lucrări scripturistice în școală și acasă.

4. *Aritmetica*, 3 oare: Repetiții despre frângerile comune și decimale; măsuri și monete, regula de trei, calcularea interceselor.

5. *Fisica*, 2 oare: În legătură cu experimentele: însușirile generale ale corpurilor; echilibru, mișcare și repaus, căldură, lumină, magnetism, electricitate; fenomenele atmosferice.

6. *Geografie*. 2 oare: Complectarea cunoștințelor din geografia matematică și fizică. Geografia Europei și a celorlalte continente; noțiuni elementare de geologie.

7. *Istoria*, 3 oare: Faptele principale din istoria universală, cu deosebită considerațiune a dezvoltării culturale a genului omenesc.

8. *Lucru de mână*, 2 oare: broderie de albituri și cusătură de albituri.

9. *Desemn*, 2 oare: Desemn de plante, de figuri animalice și omenesci; peisage cu și fără umbre.

10. *Caligrafie*, 2 oare: Scrierea cu litere latine și germâne.

11. *Muzica vocală*, 2 oare: scale dure și moi, exerciții în cântare cu 1, 2, și 3 voci; exerciții în nimerirea tonurilor.

Classa IV.

1. *Religiunea și morala*, conform dispozițiilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 3 oare. În legătură cu cetirea de piese alese din autori, date despre autorii mai însemnați în literatură: cronicari, istorici, gramatici și poeți. Teme libere: biografii, descrieri, asemănări și deosebiri. Teoria stilului. În fie-care lună o lucrare scripturistică în școală și acasă.

3. *Limba maghiară*, 3 oare: Traducerea de piese alese din cartea de cetire și reproducerea liberă a cuprinsului. Din gramatică: conjugarea verbelor factitive și potențiale. Din istoria literaturii: Csokonay, Kisfaludy, S. Kazsinczy, Kőlcsey, Tompa, Petöfi, Vörösmarty, Arany, Kisfaludy K., Szigligeti, biografia lor și recitări din poezii. Teme scripturistice în școală și acasă.

4. *Aritmetică*, 3 oare: Regula catenară, calcularea intereselor după interese; cunoștințe despre institutele de asigurare și cascele de economii.

5. *Comptabilitate*, 2 oare: Liniamentele comptabilității simple. Purtarea de registre.

6. *Chemia*, 2 oare: Despre elementele oxigen, nitrogen, hidrogen, carbon și combinațiunile lor mai de căpetenie. Metalele

mai principale. Despre compozițiunea chemică și despre modul de preparare a alimentelor omenesci (carne, lapte, oue, pâne).

7. *Legumărit*, 1 oară: Despre vicața plantelor în general și în special despre condițiunile de vegetare ale legumelor; lucrarea pământului; cultivarea legumilor mai obicinuite; cultura cănepei; demonstrațiuni.

8. *Economia casnică*, 1 oară: procurarea și conservarea lucrurilor trebuincioase în familie; despre locuințe, îmbrăcăminte, nutrimânt; datorințele morale ale stăpânei de casă.

9. *Istoria*, 3 oare: Istoria Ungariei din timpurile cele mai vechi, până aji. Desvoltarea istorică a instituțiunilor și a constituțiunei patriei.

10. *Lucru de mână*, 2 oare: Esercții în confecționarea rufelor.

11. *Desemn*, 2 oare: Desemnarea de plante, de figuri animalice și omenesci; peisage cu și fără umbre.

12. *Muzica vocală*, 2 oare: scale dure și moi, eserecții în cântare cu 1, 2, și 3 voci, eserecții în nimerirea tonurilor, cunoașcerea sistemului notelor și semnelor muzicale.

Limba germână, ca obiect de învățământ facultativ, a fost învățată de toate elevele, dându-se pentru fie-care classă lecții separate în câte 2 oare pe săptămână; conversația s'a urmat în oare anumite sub conducerea guvernantei.

La limba franceză au participat 21 eleve, cari, despărțite în doue cursuri, au luat câte 2 lecții pe săptămână, făcând eserecții în cetire, în gramatică, în ortografie, în traducere și în stil.

La instrucția în piano au participat 16 eleve.

5. Conspectul elevelor inmatriculate pro 1886/7.

Classa I.

1. *Minerva Balint*, din Roșia de munte.
2. *Gabriela Codreanu*, din Șiclău *.)
3. *Sofia Cothișel*, din Certeje *.)
4. *Sofia David*, din Bucium-Isbita *.)
5. *Amalia Dima*, din Hunedoara.

*) internă.

6. *Eugenia Greavu*, din Mercurea.
7. *Constanța Gurban*, din Boroș-Ineu *).
8. *Ilcana Iliuț*, din Vale-saca (Bucovina) *).
9. *Victoria Macelariu*, din Racovița.
10. *Marieta Mazzuchi*, din Blași.
11. *Valeria Moldovan*, din Băița *).
12. *Elena Munteanu*, din Satoralya-Ujhely *).
13. *Adelina Piso*, din Secărâmb.
14. *Clelia Piso*, din Deva.
15. *Elena Popescu*, din Sibiiu.
16. *Letiția Roșca*, din Sibiiu.
17. *Eugenia M. Roșu*, din Biserica-Albă *).
18. *Elisabeta Stănilă*, din Vale.

Classa II.

1. *Ana Beleş*, din Odvoș *).
2. *Aurelia Ciugudeanu*, din Poiana.
3. *Lucia Cosma*, din Beiuș, (Sibiiu).
4. *Elena Cunțanu*, din Sibiiu.
5. *Maria Demian*, din Balșa *).
6. *Emilia Florian*, din Racovița.
7. *Aurelia Henzel*, din Abrud.
8. *Aleksandrina Matei*, din Sibiiu.
9. *Aleksandrina Moga*, din Sibiiu.
10. *Leontina Moldovan*, din Borzaș *).
11. *Sabina Piso*, din Secărâmb *).
12. *Elena Popoviciu*, din Hațeg.
13. *Ersilia Popoviciu*, din Hațeg.
14. *Ersilia Toma*, din Sibiiu.

Classa III.

1. *Maria Buibaș*, din Bucoveț *).
2. *Aurelia Cosma*, din Zelau *).
3. *Victoria Crețu*, din Sibiiu.
4. *Sofia Macavei*, din Bucium-Șasa.
5. *Ana Todescu*, din Bucium-Cerb *).
6. *Letiția Todescu*, din Bucium-Cerb *).

*) internă.

Clasa IV.

1. *Alecsandrina Cunțanu*, din Sibiiu.
2. *Iustina Iridon*, din Apoldul de sus.
3. *Eugenia Popescu*, din Sibiiu.
4. *Aurelia Roman*, din Sibiiu.
5. *Elena Orbonaș*, din Geoagiu (**).

6. Conspectul elevelor din internat.

1. *Maria Antal*, din Beiuș *).
2. *Floare Antal*, din Beiuș *).
3. *Ana Beleş*, din Odvoș.
4. *Maria Buibaș*, din Bucoveț.
5. *Gabriela Codreanu*, din Șiclău.
6. *Valeria Colbasi*, din Cut *).
7. *Aurelia Cosma*, din Zelau.
8. *Sofia Cothișel*, din Certeje.
9. *Sofia David*, din Bucium-Isbita.
10. *Maria Demian*, din Balșa.
11. *Constanța Gurban*, din Boroș-Ineu.
12. *Ileana Iliuț*, din Vale-saca (Bucovina).
13. *Teresa Jurca*, din Răvășel *).
14. *Valeria Moldovan*, din Băița.
15. *Leontina Moldovan*, din Borzaș.
16. *Elena Munteanu*, din Satoralya-Ujhely.
17. *Olimpia Neagoe*, din Micăsasa *).
18. *Sabina Piso*, din Secărămb.
19. *Maria Roșca*, din Săliște *).
20. *Eugenia M. Roșu*, din Biserica-Albă.
21. *Aurelia Serb*, din Pilul-Mare *).
22. *Ana Todescu*, din Bucium-Cerb.
23. *Letiția Todescu*, din Bucium-Cerb.

*) Eleve ale școlii elementare a reuniunii femeilor române.

**) estraordinară.

7. Mijloacele de învățământ.

A) Biblioteca:

a) a colegiului învățătoresc:

α) cumpărate:

1. *Lüben und Nacke*, Lesebuch für Bürgerschulen III, IV, V Theil. 1885.
2. *I. Mărescu*, Curs elementar de istorie universală, 3 părți București.
3. *I. Popescu*, A doua carte de cetire. Sibiu 1883.
4. *I. Cionca*, Limba germană. București 1885.
5. *S. V. Isopescul*, Manual de aritmetică de Fr. de Moçnik, Cernăuți 1881.
6. *I. Manliu*, Curs elementar de limba română. București 1886.
7. — Curs de stil și compozițiuni. București 1885.
8. *Străjanu*, Manual de gramatica limbei române. București 1884.
9. — Manual de stilistică. București 1882.
10. *I. Filipescu*, Chemia anorganică. Brașov 1879.
11. *G. G. Nădejde*, Întroducere în științele naturale. Iași 1884.
12. *Fr. von Hauer und Dr. G. Stache*, Geologie Siebenbürgens. Wien 1885.
13. *Dr. D. Daniel*, Illustriertes kleineres Handbuch der Geographie. Leipzig 1887.
14. *Torkos L.*, Magyar nyelv és irodalmi kézikönyv. Budapest 1880.
15. *Niedergesäss*, Handbuch der speciellen Methodik. Wien 1885.
16. *B. Widmann*, Kleine Gesanglehre für die Hand der Schüler. Leipzig. 1886.
17. *H. Bönicke*, Chorgesangschule. Leipzig 1881.
18. *T. Ziller*, Grundlegung zur Lehre vom erziehenden Unterricht. Leipzig 1884.
19. A budapesti állami polgári iskolai tanító és tanítónőképződék tanterve, B.-Pest 1879.
20. *Dr. H. Credner*, Elemente der Geologie. Leipzig 1887.
21. *Sydow*, Das Buch der Hausfrau.

β) donate: de dl G. Barițiu:

22. Testamentul și actul de fundațiune și donațiune a lui P. și D. Hoadrea.
23. *Iunius*, Femeile de I. Pederzani. Bărlad 1873.
24. *I. și C. Iuga*, Actul de fundațiune al lui Ioan Iuga de Băcia. Sibiiu 1883.
25. *L. Petroviciu*, Iubirea față de copii. Arad 1878.
26. Două raporturi ale prefectilor legiunilor românești din 1848/49. Sibiiu 1884.
27. Raportul lui Avram Iancu. Sibiiu 1884.
28. *G. B.*, Istoria regimentului II. rom. grănițer transilvan. Brașov 1871.
29. *P. Poenariu*, Georgiu Lazar și școala română. Bucuresci 1871.
30. *I. Dariu*, Idealul învățătorului român. Brașov 1883.
31. *G. Barițiu*, Dicționar ungurese-românesc. Brașov 1869.
32. *Dr. I. C. Drăgescu*, Maternologie. Constanța 1881. (în 2 exemplare.)
33. *I. și E. Manliu*, Institutul de fete. Educațiunea română. Bucuresci 1882.
34. *I. Sbiera*, Povesti populare românești. Cernăuți 1886.
35. *Ministerul cultelor și al instrucțiunii publice*, Proiect de lege asupra instrucțiunii publice în România. Bucuresci 1886.
36. *A. Visanti*, Raportul asupra proiectului de organizațiune generală a învățământului public. Bucuresci 1886. 2 tomuri.
37. *N. Bălcescu*, Istoria românilor sub Mihaiu Vodă Viteazul. Bucuresci 1878.
38. *A. Murășan*, Icoana creșterii rele. Brașov 1848.
39. *G. Barițiu*, Apulum, Alba-Iulia, Belgrad. Bucuresci 1887.

de dna A. Bredicean:

40. *Fr. v. Hellwald*, America in Wort und Bild. 2 tomuri. Leipzig.

de dl I. Slavici:

41. *M. Străjanu*, Grădinile de copii. Craiova 1887.

de unii cari nu voesc să fie numiți:

42. *Fr. Noesselt*, Lehrbuch der Weltgeschichte für Töchter-schulen. 2 tomuri. Breslau 1854.
43. Chronologie für die Ober- und Unterklassen der Gym-nasien. Hermannstadt 1875.
44. *Dr. I. Beck*, Leitfaden beim ersten Unterricht in der Geschichte. Karlsruhe 1873.
45. *W. Pütz*, Grundriss der Geographie und Geschichte. Coblenz und Leipzig. 1873/74.
46. *H. Heine*, Sämtliche Werke. 9 tomuri. Hamburg 1867.
47. *Fr. v. Schiller*, Sämtliche Werke. 6 tomuri. Stuttgart und Tübingen 1847.
48. *D. W. Soltan*, Reinecke der Fuchs. Berlin.
49. *Fr. Bodenstedt*, Die Lieder des Mirza-Schaffy. Berlin 1869.
50. *Th. Körner*, Vollständigste Werke. Berlin.
51. *I. W. v. Goethe*, Sämtliche Werke. Leipzig.
52. *G. E. Lessing*, Ausgewählte Werke. Leipzig 1867.
53. *H. v. Kleist's Werke*. Berlin.
54. *I. G. Seume*, Prosaische und poetische Werke. Berlin.
55. *A. Chamisso*, Sämtliche Werke. Berlin.
56. *W. Shakespeare*, Dramatische Werke. Leipzig.

de dd. autori:

57. *Dr. I. Crișan și N. Putnoki*, Gramatica limbei maghiare, Sibiu 1885, și Carte de cetire maghiară. Sibiu-1886.
58. *D. Făgărășan și S. Moldovan*, Geografia pentru școalele poporale. Brașov 1886.
59. *G. Moianu*, Economia câmpului și grădinăritul. Brașov 1886.
60. *Dr. D. P. Barcianu*, Elemente de istoria naturală. Curs I. II. Sibiu 1881/83.
61. *S. Nestor*, Geografia topică și naturală a Ungariei și a țărilor din jurul mării mediterane. Blași 1886.
62. *S. Nestor*, Geografia fizică după A. Schmidt. Blași 1886.
63. *G. G. Meitani*, Studii asupra constituțiunei românilor. 7 tomuri. București 1881—1886.

b) biblioteca elevilor:

α) cumpărate:

1. *I. Slavici*, Pădureanca. Sibiu 1884.
2. " " Păcală în satul lui. Sibiu 1886.
3. *S. Moldovan*, Păcală și Tândală. Sibiu 1886.
4. " " Fiica a nouă mame. Sibiu 1885.
5. " " Povestea lui Ignat. Sibiu 1886.
6. " " Îndărătnicul. Sibiu 1885.
7. " " Lumea proștilor. Sibiu 1886.
8. *P. Ispirescu*, Jucării și Jocuri pentru copii. Sibiu 1885.
9. *B. Viciu*, Colăcărutul. Sibiu 1885.
10. *Matilda Poni*, Sfântul Nicolae. Sibiu 1885.
11. " " Fata Stolerului. Sibiu 1884.
12. *I. T. Mera*, Piperuș Petru. Sibiu 1885.
13. " " Ce n'a fost și nu va fi. Sibiu 1885.
14. *G. Coșbuc*, Blăstēm de mamă. Sibiu 1886.
15. " " Fata craiului din cetini. Sibiu 1886.
16. " " Draga mamei. Sibiu 1886.
17. *Gr. Sima al lui Ioan*, Din bătrâni. Sibiu 1886.
18. " " Vlad și Catrina. Sibiu 1885.
19. " " Teiu legănat. Sibiu 1885.
20. *Bret Harte*. Prietinel meu Vēntură-Țeară. Sibiu 1886.
21. *Andersen*. Scăpărăttoarea. Sibiu 1886.
22. *A. Genevray*, Căldărușa cu trei picioare, trad. de Eleonora Tănăsescu. Sibiu 1886.
23. *Björnstjerne Björnson*, Un peșitor îndărătnic. Sibiu 1886.
24. " " Taina unei vieți. Sibiu 1886.
25. *N. Gogol*, Strigoaica. Sibiu 1886.
26. " " Vecinii. Sibiu 1886.
27. *Molière*, Sgărcitul. Sibiu 1886.
28. *Mărgineanu*, Țina-Împărătcașă. Sibiu 1886.
29. " " Nusciu-Împărat. Sibiu 1886.

β) donate de dl G. Barițiu:

30. *D. Cichindeal*, Fabulele lui D. Obradovici. Arad 1885.
31. *D. Bolintineanu*, Călătoria în Palestina și Egipt. Iași 1856.
32. *T. T. Burada*, O călătorie în Dobrogea. Iași 1880.
33. *Molière*, Sgărcitul, trad. de V. Popescu. Brașov 1882.

34. *P. Ispirescu*, Din poveștile unchiașului sfântos. Bucuresci 1879.
35. *I. M. Riureanu*, Ajunul Domnului. Bucuresci 1881.
36. *A. Gruber*, Amoarea amicabile, trad. de P. Simtion. Sibiu 1878.
37. *Un culegător tipograf*, Snoave sau povești populare. Bucuresci 1879.
38. *V. G. Popu*, Conспект asupra literaturii române și literaturilor ei. Bucuresci 1875.

de dna A. Olteanu:

39. *A. I. Odobescu*, Mihnea Vodă cel Rău. Doamna Chiajna. Craiova 1886.

Prin O. inspectorat reg. ung. de școale dela În. minister reg. ung. de culte:

40. Magyar mesemondo, A lustris mester.
41. „ „ A büvös kalap.

B) Colecțiuni și alte obiecte:

a) din istoria naturală:

1. Tabele de părete zoologice 44, botanice 16. Editura Gerold's Sohn, cumpărate.
2. Herbariu cu 270 exemplare, donat de Liviu Marțian.
3. 240 minerale simple și compuse, dela oficiul pentru vânzarea de minerale r. u. Şelmeczbánya, cumpărate.
4. Cele mai neapărat trebuincioase aparate fizicale și de chemie, cumpărate.

b) din geografie și istorie:

5. Chartele murale ale Ungariei, Austro-Ungariei, Asiei, Africei, Australiei, Americii, de Berghaus-Gönczy, și charta murală a Europei de Kozenn, cumpărate.
6. Charta murală pentru instrucțiunea în geografia matematică și astronomică, de G. Wetzcl, cumpărată.
7. Charta constelațiunilor, cu orizont mobil de I. Mayer, cumpărată.
8. Globul pământesc, de I. Felkel, cumpărat.
9. Atlas antiquus de H. Kiepert, donat de E. Hodoș.

c) desemn și caligrafie:

10. Modele grafice de desemn: ornamente, peisagiuri, figuri omenesci și de animale.

11. Modele de caligrafie române și germâne.

d) pentru muzică:

12. 2 clavire dintre cari unul de Bösendorfer, cumpărat, altul închiriat.

e) pentru lucrul de mână:

13. O mașină de cusut, cumpărată.

8. Date din cronica școlii și a internatului:

Până la împlinirea unor formalități, școala, conform esmisului În. ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică de dto 23 Septemvrie Nr., 29282, funcționează numai ca școală cu caracter privat. După premergerea actului ritual obicinuit, s'evârșit prin P. O. dd. protopresbiteri tractuali Simeon Popescu și I. V. Russu, școala și internatul s'au deschis cu solemnitate și în prezența unui public numeros la 15 Septemvrie st. n. 1886 prin vice-presidentul Asociațiunii transilvane P. O. d. consiliar aulic i. p. Iacob Bologa.

Semestrul I-iu s'a încheiat la 4 Februarie, ear al II-lea, început la 8 Februarie, s'a încheiat la 28 Iunie 1887.

Afacerile curente școlare și ale internatului s'au pertractat în 13 conferințe lunare, în cari s'a dat atențiunea cuvenită și tractării de cestiuni de metodică și didactică.

În postul pascilor toate elevele s'au mărturisit și împărțit cu Sf. taine, prin cateheții și parohii respectivi ai ambelor confesiuni române.

Școala și internatul au fost în decursul acestui an scolaristic vizitată de o comisie, esmisă din partea comitetului Asociațiunii transilvane în persoanele dd. vice-president Iacob Bologa și prim-secretar George Barițiu, precum și din partea

onoratului d. inspector reg. ung. de școale E. de Trauschenfels, care în urma unei ordonanțe ministeriale a fost toate elevele școlii vizitate de o comisie de medici în privința boalei egiptene de ochi, constatându-se această boală la 2 eleve, cari însă, înainte de a fi intrat în numărul elevelor școlii, suferiau de ea și acuma, în urma tractării medicale, merg spre bine.

Boala de pojar, care în Sibiiu se ivise în mod epidemic, încât a reclamat închiderea școlilor pe mai multe săptămâni, s'a ivit și între elevele școlii noastre, fără ca aici să ia dimensiuni mai mari. Dintre elevele interne s'au tractat în infirmeria internatului 5 înse, în timp de preste tot 36 zile.

Căutarea elevelor interne bolnave s'a făcut prin dl Dr. Ioan Moga, care pentru acest an școlastic, a avut bunăvoința a oferi gratuit serviciile sale.

Festivități, la cari a participat întreg institutul au fost: festivitatea de deschidere a școlii și internatului, a onomasticeii Măiestății Sale, și maiialul serbat la 11 Iunie în Dumbrava Sibiiului, ear sărbări ale internatului au fost ajunul Crăciunului și ajunul sărbării Sf. Constantin și Elena, reprezentându-se de elevele interne cu ocaziunea celei d'ântei o colindă de Crăciun, ear la a doua o piesă de teatru pentru copii, în limba germână.

Un prieten al școlii și călduros sprijinitor al internatului a pus la dispoziția direcțiunei suma de 15 fl. v. a. pentru facerea și decorarea unui pom de Crăciun pentru elevele interne; din partea direcțiunei „reuniunei române de cântări“ din loc s'a dat pentru toate elevele școlii bilet de intrare liberă la concertele reuniunei; comitetul aranjator al unei petreceri cu joc, a pus direcțiunei la dispoziție 5 fl. 40 cr. și dl G. Barițiu 5 fl. v. a. pentru premii sau și pentru alte trebuințe de ale

școalei, ear direcțiunea școlară a mijlocit și pentru elevele internatului bilete cu preț scădut, pentru cercetarea expozițiunei de lucruri de industria de casă, aranjată în toamna anului 1886 de reuniunea femeilor săsesci din loc.

Direcțiunea școlară își împlinesce prin aceasta o plăcută datorință, mulțămind dlui Dr. I. Moga pentru serviciile gratuite ca medic, și tuturor celorlalți domni și doamne, cari pentru biblioteca școlară și pentru școală și internat a făcut donațiunile amintite mai sus.

9. Esamenele.

Esamenele de primire pentru elevele, cari nu au dovedit prin atestate formale cualificațiunea cerută în §. 13 din statutul de organisare al școalei civile, s'au ținut în 16 Septemvrie ear esamenele dela sfârșitul semestrului al II-lea la 25 și 27 Iunie st. n., sub presidența dlui vice-president al Asociațiunei Iacob Bologa, asistând și din partea altor autorități școlare reprezentanți. Esamenele s'au ținut după următorul program:

Sâmbătă în 25 Iunie st. n.

a) înainte de ameași:

Dela 8—9, Religiunea în toate clasele.

Dela 9—9³/₄, Limba română cu cl. I-a.

Dela 9³/₄—10¹/₄ Aritmetica cu cl. II-a.

Dela 10¹/₄—10³/₄, Limba germână cu classa a III-a.

Dela 10³/₄—11¹/₄, Istoria Ungariei cu classa IV.

Dela 11¹/₄—12, Istoria naturală cu classa I.

b) după ameași:

Dela 3—3¹/₂, Chemia cu classa IV.

Dela 3¹/₂—4, Geografia cu classa II.

Dela 4—4¹/₂, Fisica cu classa III.

Dela 4¹/₂—6, Limba maghiară cu clasele I. II. III. și IV.

Luni în 27 Iunie st. n.

După amcați la 4¹/₂ oare, limba franceză, muzica vocală și instrumentală, declamațiuni.

Atestatele s'au distribuit în 28 Iunie, încheindu-se în aceeași zi anul școlastic prim al școlai civile de fete.

Esamenele de repetițiune pentru elevele, cari au obținut calcul neîndestulitor din unul sau din 2 studii, se vor face în 1—5 Septemvrie st. n. a. c.

Începerea anului școlastic 1887/8 se face cu 1-a Septemvrie st. n.

10. Condițiuni de primire în școală și internat.

Pentru primirea în școala civilă se cere atestat de botez, atestat despre absolvarea classelor școlai elementare, sau atestat despre classa corespunzătoare premergătoare dela o altă școală de categoria școlai civile. În lipsa unui astfel de atestat primirea se face pe baza unui examen de primire.

Didactrul e fiesat cu 2 fl. v. a. pe lună, plătiți anticipando, și pentru elevele ce întră acum pentru prima dată în această școală, o tacsă de inmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar provăduț în §. 6 al. penultim din statut, didactrul este de 5 fl. pe lună, și la prima înscriere tacsă amintită de inmatriculare.

Elevele, cari voiesc să fie primite în internat, fie eleve ale școlai civile, sau ale școlai elementare a reuniunei femeilor, au să se însciințeze de timpuriu, în tot casul înainte de începerea anului școlastic, prin părinți sau tutori la direcțiunea școlai, pentru a se puté face dispoșiunile necesare. Tacsă este pentru elevele ce urmează cursul normal 22 fl. v. a., ear pentru cele ce urmează cursul complementar 25 fl. v. a. pe lună, plătiți înainte, cuprinđându-se în această sumă și didactrul, și adaugându-se

și aici, pentru cele ce intră pentru atâtăia oară în internat, tacsă de înmatriculare, amintită mai sus. Cărțile trebuincioase, materialul de scris, de desen, de lucru de mână, se 'nțelege, nu sunt cuprinse în tacsă amintită, ci cheltuețile reclamate în această privință se poartă de părinți, întocmai precum tot de dênșii se poartă și cheltuelile pentru îmbrăcăminte, și încălțăminte, pentru instrucțiune în muzica instrumentală și în limbă franceză.

Taxele pentru instrucțiunea în piano sunt de 2 categorii :

a) dacă o elevă voiesce să iee oarele singură, se compută, la 2 oare pe săptămână, taxa de 9 fl. pe lună ; dacă 2 eleve împreună iau instrucție în aceeași oară, taxa se compută, la 2 ore pe septemână, cu 6 fl. de elevă ; sau

b) dacă o elevă voiesce să iee oarele singură, se compută, la 2 oare pe săptămână, taxă de 6 fl. pe lună ; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași oară, taxa se compută, la 2 oare pe săptămână, cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucțiunea în limba franceză, câte 2 oare pe săptămână, se compută pe lună câte 1 fl. 50 cr. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunei școlare, care remunerează pe instructori.

Fiind eleve mai multe în internat, cari reflectează la conversație în limba francesă, se va angaja o persoană capabilă pentru conversațiunea aceasta, fiind pentru conversație în limba germână și maghiară, chiar până acum făcute dispoșiunile necesare.

Elevele, cari vor să fie primite în internat mai au să aducă cu sine : 1 țol pe saltea, un covoraș la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coprit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedec), 6 ștergare, 6 servete, apoi : cuțit, furculiță, lingură, linguriță, perie de dinți, săpun și doi pepteni, cari toate rămân proprietatea elevei. Afară de aceste

cari toate rămân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte $\frac{1}{2}$ duzină din fiecare, ciorapi și batiste (mărâmi) câte 1 duzină și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toaleta nouă, părinții și tutorii sunt consiliați a nu face de aceste pentru copilele lor, căci pentru a obține o uniformitate în îmbrăcăminte pentru toate internele, acele toaleta, cu prețuri moderate, se pot face aici, prin îngrijirea direcțiunii internatului.

Sibiiu, în Iunie 1887.

Direcțiunea școlii civile de fete cu internat.